

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ
ΘΕΜΑ Α1**

α) «Κλήρικ»: Στο εξωτερικό εμπόριο κυριάρχησε προοδευτικά η μέθοδος του διακανονισμού «κλήρικ». Οι διεθνείς συναλλαγές δεν γίνονταν, δηλαδή, με βάση το μετατρέψιμο συνάλλαγμα αλλά με βάση διακρατικές συμφωνίες που κοστολογούσαν τα προς ανταλλαγή προϊόντα και φρόντιζαν να ισοσκελίσουν την αξία των εισαγωγών με την αντίστοιχη των εξαγωγών, στο πλαίσιο ειδικών λογαριασμών. Για μια χώρα, όπως η Ελλάδα, όπου οι συναλλαγές με το εξωτερικό ήταν έντονα ελλειμματικές, η διαδικασία αυτή, πέρα από αρνητικά, είχε και θετικά στοιχεία.

β) Το Εθνικόν Κομιτάτον: Πολιτικός σχηματισμός που δημιουργήθηκε την περίοδο 1862 -1864 με μικρότερη απήχηση στο λαό, υπό τον Επαμεινώνδα Δεληγιώργη, που υποστήριζε την ανάπτυξη του κοινοβουλευτισμού και τον εκσυγχρονισμό της χώρας, την οικονομική ανάπτυξη και τις μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση και στο στρατό, την πολιτισμική εξάπλωση στην Οθωμανική αυτοκρατορία.

γ) Οργανισμός (1914): Τον Ιούλιο του 1914 ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη Οργανισμός, με σκοπό την άμεση περίθαλψη και στη συνέχεια την εγκατάσταση των προσφύγων σε εγκαταλελειμμένα τουρκικά και βουλγαρικά χωριά της Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας. Παρεχόταν συσσίτιο, προσωρινή στέγη και ιατρική περίθαλψη, μέχρι οι πρόσφυγες να βρουν εργασία ή να αποκτήσουν γεωργικό κλήρο.

ΘΕΜΑ Α2

- α) ΣΩΣΤΟ
- β) ΣΩΣΤΟ
- γ) ΣΩΣΤΟ
- δ) ΛΑΘΟΣ
- ε) ΛΑΘΟΣ

ΘΕΜΑ Β1

α) Τα αντιβενιζελικά κόμματα ήταν τα εξής: το ραλλικό κόμμα με αρχηγό το Δημήτριο Ράλλη, το Εθνικό κόμμα με αρχηγό τον Κυριακούλη Μαυρομιχάλη και το κόμμα του Γεωργίου Θεοτόκη.

β) Σελ.92 σχολικού βιβλίου από «Ως αντιβενιζελικά θεωρούνταν... ήταν πιο διαλλακτικό».

ΘΕΜΑ Β2

α) Σελ.206 σχολικού βιβλίου από «Μέσα σε μια απερίγραπτη φρενίτιδα... έως σελ. 207 «τέθηκε αμέσως σε εφαρμογή».

β) Σελ.208 σχολικού βιβλίου από «Η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας... Κρητική Τράπεζα»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ
ΘΕΜΑ Γ1

α)

- «Η πιο χαρακτηριστική... ίσως το 1835» (σελ.33 σχολικού βιβλίου)

Στη πρωτογενή πηγή του Α. Ν. Βερναδάκη βλέπουμε πως η κατασκευή του σιδηροδρόμου θα ωφελούσε τους γεωργούς να αυξήσουν τις εργασίες τους, να κερδίσουν περισσότερα, να βελτιωθεί ο υλικός και ηθικός βίος τους, και η ίδια η ανταλλαγή προϊόντων θα αύξανε την ποιότητα, την ποσότητα και το κέρδος. Παράλληλα θα αναπτύσσονταν οι τέχνες (βιοτεχνία) και η βιομηχανία, τα εισαγόμενα θα σταματούσαν και από το κέρδος θα υπήρχε προμήθεια νέων προϊόντων, ξένων ή εγχωρίων.

β)

- «Μέχρι... δικτύου» (σελ.33 - 35 σχολικού βιβλίου)

Από τον δοθέντα πίνακα, παρατηρούμε την εκθετική ανάπτυξη της σιδηροδρομικής γραμμής στην Ελλάδα από το 1869 – 1907. Συγκεκριμένα το 1869 ήταν 9 χλμ η γραμμή Αθήνα – Πειραιάς και έκτοτε, επί πρωθυπουργίας Τρικούπη κυρίως, παρατηρούμε ότι το 1883 υπήρχαν 22 χλμ σιδηρ. γραμμής και δύο χρόνια μετά ήταν στα 222 χλμ. Το 1889 ήταν 640 χλμ, το 1892 900 χλμ και το 1897 έφτασε τα 970 χλμ. Μπορούμε να παρατηρήσουμε πως ο ρυθμός ανάπτυξης ήταν επιβραδυνόμενος κυρίως λόγω της οικονομικής κρίσης, της πτώχευσης και της έλλειψης κονδυλίων εξαιτίας της επιστράτευσης για τον χαμένο ελληνοτουρκικό πόλεμο. Το 1903 υπήρξε πρόοδος, με τα γραμμή να φτάνει στα 1132 χλμ, το 1904 στα 1335 χλμ και τέλος το 1907 στα 1372 χλμ, όταν και πάλι ο ρυθμός μειώνεται, ίσως και από το γεγονός ότι έγινε αντιληπτό πως τελικά ο σιδηρόδρομος δεν ωφελούσε σε συνδυασμό και με την πολιτική στασιμότητα που οδήγησε στο Γουδί.

γ)

- «Το κράτος... αλλαγές» (σελ.35 σχολικού βιβλίου)

Κατά τον Δερτιλή η χρησιμότητα του σιδηροδρόμου ήταν αμφισβητήσιμη γιατί δεν αποτέλεσε αυτός ικανή συνθήκη για οικονομική απογείωση ακόμα κι αν οι επενδύσεις ήταν μεγαλύτερες. Δεν υπήρχαν βιομηχανίες δικτύου και τροχαίου υλικού και δεν υπήρχαν και οι προϋποθέσεις δημιουργίας τους σε μια χώρα χωρίς σίδηρο και κάρβουνο. Τονίζει ότι το δίκτυο δεν είχε το ίδιο πλάτος γραμμών, ήταν «ελαφρύ» γιατί εξυπηρετούσε παραλιακές περιοχές ενώ ο ανταγωνισμός από τη ναυτιλία και οι χαμηλές τιμές που παρείχαν άμβλυναν την πρόοδο και την οικονομική αποδοτικότητα του έργου.

ΘΕΜΑ Δ1

α) (2. Η αγροτική αποκατάσταση)

σελ156 – 157 σχολικού βιβλίου «Η αγροτική αποκατάσταση... λιπάσματα και ζώα». Σύμφωνα με τα λεγόμενα των Φ. και Μ. Βεϊνόγλου, όταν η προσφυγική ομάδα φτάσει στον προορισμό της, οι εκπρόσωποί της αποδέχονταν την παραλαβή γης η οποία πραγματοποιείται κατά προσέγγιση. Το μέγεθος τού προς διανομή γεωργικού κλήρου που δίνεται σε κάθε οικογένεια, έχει να κάνει με την συνολική έκταση. Οι Υπηρεσίες τα καθορίζουν έτσι, ώστε η κάθε οικογένεια να εξασφαλίσει την επιβίωσή της και να διευθετήσει τα χρέη της. Μια τετραμελής οικογένεια αποτελεί βάση και κάθε επιπλέον μέλος αποκτά το 1/5 της διανομής. Ωστόσο η αξία της διανομής διαφέρει από τόπο σε τόπο και πολλές φορές στην ίδια περιοχή από το ένα σημείο στο άλλο. Η διαφορά αυτή στην αξία δεν εξαρτάται μόνο από την ποιότητα του εδάφους, αλλά επιπλέον από τις υποδομές και από την απόσταση του κλήρου από κάποια πόλη.

β) (γ. Οικονομία)

Σελ 167 σχολικού βιβλίου έως σελ168 από «Για ένα διάστημα... τις ασχολίες της πατρίδας τους».

Κατά τον Morgenthau το 76% των αγροτών προσφύγων ασχολούνταν με την καλλιέργεια δημητριακών, τα οποία αποδίδουν πιο γρήγορα από κάθε άλλη καλλιέργεια. Εξαιτίας της άθλιας κατάστασης των προσφύγων δεν υπήρχαν περιθώρια για άλλου είδους καλλιέργειες. Οι αγρότες που έσπερναν σιτάρι το φθινόπωρο, το οποίο αναπτυσσόταν σχεδόν σε κάθε είδους έδαφος, μπορούσαν να φάνε ψωμί τον επόμενο χρόνο και έτσι δεν περίμεναν να κάνουν καρπούς τα οπωροφόρα δέντρα. Από την άλλη ο καπνός, που αναπτυσσόταν ραγδαία στην Ελλάδα, απαιτούσε ιδιαίτερες συνθήκες εδάφους, κλίματος και έκθεσης. Σε περιοχές που συνδυάζονταν τα παραπάνω φυτεύτηκε καπνός ο οποίος αναπτύσσεται γρήγορα, φέρει κέρδη από την άμεση πώλησή του και η οικονομική απόδοσή του κατά στρέμμα είναι πολύ υψηλή. Από τη στιγμή που βρέθηκαν αρκετά εδάφη, κατάλληλα για την καλλιέργεια καπνού, το 14% των αγροτών ασχολήθηκαν με την καπνοκαλλιέργεια. Από το υπόλοιπο 10% των αγροτών, το 3% καλλιεργεί σταφύλια, το 2% οπωροφόρα και το 5% καταπιάνεται με ασχολίες όπως η μεταφορά αγροτικών προϊόντων και άλλα συναφή με τη γεωργία επαγγέλματα όπως αυτά του σιδηρουργού και του μυλωνά. Επιπλέον σύμφωνα με τη μαρτυρία του Κ. Κατσάπη η δημιουργία έργων υποδομής είχε ως στόχο αφενός τη βελτίωση των γενικότερων συνθηκών διαβίωσης στους προσφυγικούς συνοικισμούς και αφετέρου τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για μια ουσιαστική ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής. Με γνώμονα την αποκατάσταση των αγροτών προσφύγων, το κράτος άλλαξε τις δομές της αγροτικής οικονομίας μπαίνοντας σε διαδικασία γρήγορης απαλλοτρίωσης των τσιφλικιών και αναδιανομής της γης, μεταβάλλοντας την όψη της ελληνικής υπαίθρου. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις στο ελληνικό κράτος είχαν σχεδόν διπλασιαστεί, ενώ οι βόρειες περιοχές δεν θύμιζαν στους ξένους περιηγητές τα ερημωμένα τοπία του 1923.

